

nosti pronikání účinných látek do nehtové tkáně je obvykle nutné počkat několik měsíců, než se dostaví výsledky léčby. Toto dlouhé období ale často vede k přerušení léčby ze strany pacientů (1).

Onycholýza – popis onemocnění

Onycholýza znamená oddělení nehtové ploténky od jejího lůžka. Nejčastěji začíná na distálním okraji nehtů a charakteristická je změna barvy nehtu. Nehet není průhledný s růžově podbarveným lůžkem, ale mívá v místě nadzvednutí nejběžněji bílé zabarvení nebo vytváří podnehtové mapy (obr. 1, 2, 3, 4). Okraje nehtů postižené onycholýzou jsou laickou veřejností nesprávně vnímány jako defekt běžně řešitelný odstřížením, a to mnohdy v jakémkoliv rozsahu. To však vede k dalším deformacím nehtových plotének. Oddělení nehtové ploténky od lůžka současně umožňuje hromadění nečistot a patogenních částic v podnehtovém prostoru. Horlivým čištěním těchto prostor se však nehtová ploténka stále více nadzvedává a problém se tak komplikuje.

Příčiny onemocnění

K oddělení nehtové ploténky od lůžka dochází u nehtů na rukou a nohou. Tento jev bývá přisuzován dermatologickým stavům, infekcím, farmakoterapii a nejčastěji traumatu (2). Vzniká také pomalu v důsledku dlouhodobé mikrotraumatizace, při plísňových infekčních onemocněních, kožních onemocněních jako jsou psoriáza, lichen planus, vitiligo, u výskytu novotvarů včetně bradavic či spinaliomu, při poruše funkce jater, štítné žlázy, onkologické léčbě, v období těhotenství, při metabolických onemocněních jako jsou porfyrie nebo diabetes mellitus, při pelagře či vlivem užívání léků (3, 4, 5, 6). Mírné nadzvednutí nehtové ploténky vede k hromadění drobných nečistot z obuvi či ponožek, prachu, pylu, písku, rašelinových nebo slatinných segmentů apod. Ve snaze takové nečistoty odstraňovat může docházet k dalšímu nadzvedávání nehtového okraje, ať už v domácím prostředí či během příliš „precizního“ pedikérského ošetření.

Onycholýza nehtů na rukou a nohou postihuje obě pohlaví, ale častější je u žen. Pokud je separace mírná, je typicky asymptomatická. Pokud však dojde ke středně těžkému až těžkému oddělení, mohou pacienti pociťovat

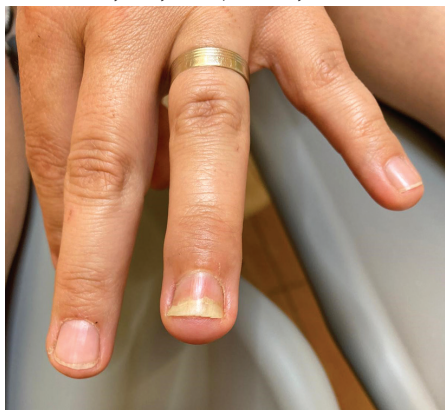
Obr. 1. Distální onycholýza

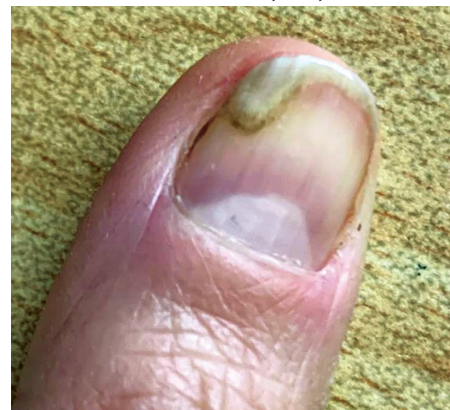
Obr. 2. Onycholýza – nadzvednutí nehtové ploténky

Obr. 3. Onycholýza na prstu ruky

Obr. 4. Distálně laterální onycholýza

bolest a potíže s prováděním činností každodenního života. Jednoduchá onycholýza je nejčastěji způsobena fyzickým traumatem. Etiologie onycholýzy nehtů rukou zahrnují manikúru, onychofagii a onychotillomanií (7). U ruky je častěji možný výskyt vlivem detergentů. Nejčastějším onemocněním způsobujícím onycholýzu nehtů rukou je psoriáza a pustulózní psoriáza či fototoxická dermatitida vyvolaná léky. Jakmile dojde k oddělení nehtu od lůžka, okolní flóra vytvoří dočasnou kolonizaci ve vytvořeném prostoru. Toto místo je navíc pro špatný přístup velmi problematické udržovat v naprosté čistotě. V onycholytickém prostoru se často množí *Candida albicans*. Mnoho výzkumů se snaží prokázat kvasinky jako příčinu a následek, ale chybí data a léčba kandidy onycholýzu nezlepšuje. Rozumným vysvětlením časté izolace *Candida* a *Pseudomonas* při onycholýze nehtů u žen je přenos mikroorganismů nacházejících se na povrchu kůže z otvorů (vagina a koneč-

ník), kterých se obvykle ženské prsty dotýkají. U padesáti procent osob se *C. albicans* nachází v gastrointestinálním traktu a během hygienických praktik se často zanaší do pochvy (6).

Onycholýza nehtů nohou má velmi odlišnou etiologii, kdy je obvykle způsobena tlakem uzavřených bot na prsty sekundárním k asymetrické chůzi (7).

Abnormality nehtů vyvolané léky se mohou projevat širokou škálou klinických projevů, které jsou často závislé na dávce a vymizí po vysazení léku. Mezi léky spojené se změnami nehtů patří antibiotika, antidepressiva, inhibitory proteáz, cytotoxická léčiva, imunomodulační sloučeniny nebo inhibitory imunitního kontrolního bodu. Některé změny nehtů jsou asymptomatické a jsou pouze kosmetickými problémy, zatímco jiné způsobují bolest a nepohodlí a zhoršují manuální činnosti. U různých skupin protirakovinných látek byly pozorovány nové vedlejší účinky. Kromě zarůstání nehtů mezi